

CORSENDONCA

Corsendonk[®] bier

Pater zacht en donker

Agnus pittig en blond

P208832
ISSN 0779-5785
Trimestrieel tijdschrift
23ste jaargang
januari - februari - maart 2005

v.u.: Jan Sels
Draaiboom 98
2360 Oud-Turnhout

Kantoor van afgifte : 2360 Oud-Turnhout

VOOR AL UW FEESTEN

ALTA RIPA

Engelstraat 6 2360 Oud-Turnhout
Tel. 014/45.01.01

VERZEKERINGSKANTOOR

JAN AERTS

ALLE VERZEKERINGEN

St.-Antoniusstraat 20 2360 Oud-Turnhout
Tel. 014/42.30.92

© **CORSENDONCA** : Alle artikels overgenomen uit ons driemaandelijks tijdschrift moeten de vermelding "Uit *Corsendonca*" dragen, met de jaargang, nummer, pagina en de naam van de auteur.
Foto omslag Albert Sohiestraat

CORSENDONCA

Voorwoord

Ons feestjaar hebben we goed ingezet.

Op de kerstboomverbranding hadden we de weergoden uitzonderlijk goed mee. Er was

geen windje of druppeltje regen te bespeuren en de sfeer zat er in. Vele verenigingen zetten hun beste beentje voor en ook onze vereniging verwelkomde haar leden met een gratis drankje. Als jij erbij was, schrijf dan je aanvoelen eens op een blaadje en bezorg het ons. Wij verwerken het dan in ons 'feestjaarboek'.

Onze **lezing** op 21 februari gegeven door onze oud-secretaris Gust Sels was een schot in de roos. Bij het knetterende haardvuur van feestzaal Broosend zat iedereen gekluisterd op zijn stoel te luisteren naar de oude verhalen over 'Magie en volksgeloof'. Er was maar net ruimte genoeg om alle opgekomen liefhebbers een plaatsje te kunnen geven. Na de lezing werd er nog gezellig nagepraat want iedereen had ook wel een persoonlijk verhaal uit die goede oude tijd.

Weerom, was je erbij, geef ons uw ervaring op papier: wij gebruiken het voor ons 'feestjaarboek'.

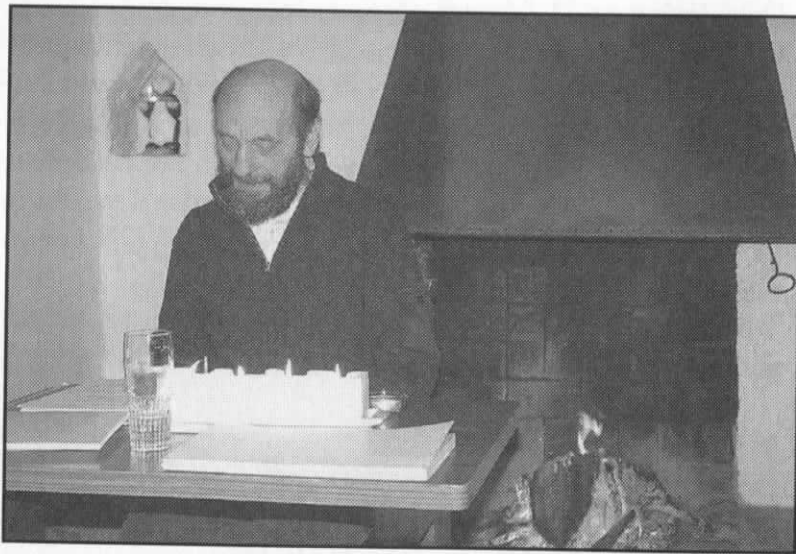
Maar het was niet altijd een feest. Op 12 februari overleed **mijn lief vrouweke Linda**, ons mamske.

Als iemands overlijden een einde maakt aan alle leed, begint voor hen die achterblijven, het echte lijden.

Ons leven hier op aarde is maar een druppel in vergelijking met de zee van ons lange geestelijke leven. Maar voor sommigen is dit druppeltje leven wel heel klein.

De meer dan 1000 aanwezigen bij de afscheidsvieringen van Linda, wil ik oprecht danken voor de troost en het samen vieren, en dit namens ons Mamske, mezelf en onze drie kinderen Hilde, Ben & Lieve.

Jan Sels
Voorzitter

Oud-secretaris Gust Sels tijdens zijn lezing op 12 februari 2005

Foto Roger Van Mierlo

In Memoriam Linda Willems

In de nacht van 12 februari 2005 stapte Linda Willems, echtgenote van onze voorzitter Jan Sels, uit het leven na een voor haar ondraaglijk moeilijke periode.

Linda werd geboren op 26 september 1957 te Bukavu aan het Kivumeer in het toenmalige Belgisch Congo. Na de opstand van 1960 keerde de familie terug naar België en bouwde hier een nieuw leven op. Sociaal en christelijk engagement zijn voor haar steeds leidmotieven geweest. Het resulteerde vooreerst in het diploma van onderwijzeres aan het Heilig-Grafinstituut en sedert 1983 gaf Linda les aan de Vrije Basisschool Delta in Oud-Turnhout. Voor haar leerlingen heeft ze zich steeds 200% ingezet, zowel tijdens de lessen als nog lang daarna.

Haar engagement beperkte zich zeker niet alleen tot haar professioneel leven. Zo zette ze zich sedert 1986 in voor de nationale gezinsvakanties van de CM, waar ze verantwoordelijk was voor de monitoren. Vanuit haar geloof bezorgde Linda honderden gehandicapten en hun familieleden een deugddoende vakantie, een waarde die ze trouwens aan haar kinderen heeft meegegeven.

Ook vanuit haar overtuiging werkte Linda mee aan de gezinsvieringen in de Sint-Bavoparochie waar ze zich bovendien ontfermde over het kinderkoor, en de laatste jaren was ze tevens lid van de kerkfabriek van haar Sint-Bavoparochie.

Linda is steeds een energieke vrouw geweest, een spring-in-het-veld die steeds op zoek was naar de perfectie. Ze kon tot rust komen bij een glas rode wijn en genoot van lange fietstochten over de Kempische wegen. Maar sedert een tijd woog er een zware steen op haar gemoed. Een steen die groter

en zwaarder werd tot Linda de energie en de moed verloor om die steen steeds van zich af te duwen. Het is voor haar echtgenoot Jan en haar kinderen Hilde, Ben en Lieve een moeilijke periode geworden van een gedwongen afscheid. Loslaten. Datgene wat je wil vasthouden, moeten loslaten...

Op 19 en 20 februari 2005 namen meer dan 1.000 familieleden, vrienden en kennissen voor een allerlaatste keer afscheid van Linda in een viering die ze voor het grootste gedeelte zelf had voorbereid. Met een bewonderenswaardige liefde liet Linda's gezin haar los.

Langs deze weg biedt Corsendonca aan de familie haar oprechte blijken van medeleven aan.

Wim van Hout

Activiteitenverslag 2004

Het afgelopen jaar werd voor Corsendonca opnieuw een druk werkjaar. Vooral achter de schermen zaten we niet stil. Zo werd er ijverig gewerkt aan de voorbereiding van de viering van ons 25-jarig bestaan. Naast onze eigen verenigingswerking, werkten wij mee aan het Kunst- en heemmuseum Het Hofke van Chantraine en het Natuureducatiecentrum De Liereman.

1. Corsendonca

Op 5 februari hielden we onze statutaire algemene ledenvergadering. Tijdens deze vergadering werd de Raad van Beheer voor de periode 2004-2006 gekozen en werden onze statuten, aangepast aan de nieuwe vzw-wetgeving, goedgekeurd. Overeenkomstig de statuten was slechts de helft van de leden van de Raad van Bestuur (vroegere Raad van Beheer) aftredend en herverkiesbaar. Volgende leden waren aftredend en herverkiesbaar: Rudy Cornelis (secretaris), Roger Haeseldonckx (bestuurslid), Hugo Miguet (bestuurslid) en Leo van Hooghten (penningmeester). Ook Herman van Eyndhoven stelde zich kandidaat. Alle kandidaten werden gekozen als lid van de Raad van Bestuur. Rudy Cornelis, Roger Haeseldonckx, Hugo Miguet en Leo Van Hooghten behielden hun functie en Herman van Eyndhoven werd eveneens bestuurslid. Marc Berrens werd werkend lid van onze vereniging.

Op 21 maart namen we met een stand van onze kring opnieuw deel aan de genealogische dag in de gemeentenzaal van Ravels-Eel. Deze dag werd georganiseerd in samenwerking met de heemkringen Als Ice Can uit Arendonk, Amalia van Solms uit

CORSENDONCA

Baarle, De Vlierbes uit Beerse, Marcblas uit Merksplas, Nicolaus Poppelius uit Ravels-Weelde-Poppel en de Heemkundige Werkgroep uit Reusel. Ook de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde, afdeling Kempen en de Nederlandse Genealogische Vereniging verleenden hun medewerking. Met ca. 200 bezoekers werd deze dag opnieuw een succes.

Op 23 maart vertegenwoordigde Wim van Hout en Rudy Cornelis Corsendonca op de regiobijeenkomst van Brabants Heem in het Hofke van Chantraine.

Op 15 april vertegenwoordigde Wim van Hout Corsendonca op de raad van aangeslotenen van Brabants Heem. Tijdens deze vergadering nam Mart van de Ven afscheid als voorzitter van Brabants Heem.

Rudy Cornelis en Jan Sels vertegenwoordigden onze kring op de overlegvergaderingen van de werkgroep Genealogie van het samenwerkingsverband Heemkundekringen.

Op 11 juni namen Rudy Cornelis, Jan Sels en Herman Van Eyndhoven met een stand van onze kring deel aan de avondmarkt georganiseerd door Vriendenkring Het Centrum.

Op 4 mei vertegenwoordigde Rudy Cornelis onze kring op de algemene vergadering van de Cultuurraad.

Onder het motto "Van nature ... een monument" vond op 12 september de 16de editie van Open Monumentendag plaats. Na enkele jaren onderbreking nam Oud-Turnhout opnieuw deel.

CORSENDONCA

Er werd aan de deelnemers de unieke gelegenheid geboden deel te nemen aan begeleide wandelingen doorheen het natuurreservaat De Echelkuil met een bezoek aan het jachthuis De Echelkuil. Ook de tuin van het Schildershof, de tuin van het Hofke van Chantraine, de Sint-Bavokerk en zijn oude kerkhof werden voor de gelegenheid opengesteld. In het bezoekerscentrum liep een aanvullende tentoonstelling over de geschiedenis van de Echelkuil. In het Hofke van Chantraine werd een kleine tentoonstelling met schilderijen van Eugeen Surinx en Albert Sohie opgezet. Jan Sels en Marleen Gabriëls namen de gidsbeurten in het Centrum op zich. Jean van Reusel en Rudy Cornelis stonden in voor de permanentie in het Hofke van Chantraine. De begeleide wandelingen door het natuurreservaat De Echelkuil en de bezoeken aan het jachthuis brachten ca. 210 bezoekers op de been. De begeleide wandelingen in het Centrum (Kerk Sint-Bavo, tuin Schildershof, Hofke van Chantraine), lokten ca. 123 bezoekers.

Naar jaarlijkse traditie namen we op 3 oktober deel aan de Centrumfeesten georganiseerd door de plaatselijke UNIZO-afdeling.

Op de algemene vergadering van Heemkunde Antwerpen vzw werd voorgesteld de Gouw in regio's, nu kwartieren genoemd, in te delen. De bedoeling hiervan is te komen tot een betere samenwerking tussen de heemkringen van de provincie Antwerpen. De cluster Noorderkempen bestaat uit de heemkringen van Arendonk, Lille, Ravels, Oud-Turnhout, Baarle-Hertog/ Nasseau, Merksplas, Beerse, Vosselaar en Rijkevorsel. Tevens werd er een oproep gedaan om van elk kwartier een afgevaardigde in het gouw bestuur te hebben.

Daarom ging er op 29 november op vraag van het gouvbestuur een vergadering bij De Vlierbes in Beerse door. Rudy Cornelis en Jan Sels vertegenwoordigden er Corsendonca.

In het kader van "Samen Oud-Turnhout maken" werden op 30 november de nieuwe inwoners van onze gemeente ontvangen. Jan Sels, Roger van Mierlo en Rudy Cornelis namen hieraan met een stand van onze kring deel.

Op 7 december namen Roger Haeseldonckx en Leo van Hooghten deel aan de briefing voor de deelnemende verenigingen aan de 21ste kerstboomverbranding op 15 januari 2005.

Op 11 december namen we met een stand van onze kring deel aan de kerstmarkt van de KAV Centrum en KWB Centrum.

De Raad van Bestuur kwam samen op 8 januari, 4 maart, 1 april, 6 mei, 3 juni, 1 juli, 2 september, 7 oktober, 4 november en 2 december.

We verleenden onze medewerking aan het gemeentelijk informatieblad.

Naast al deze activiteiten verscheen ons ledentijdschrift, verzorgd door Roger van Mierlo, telkens op tijd en verleenden we onze medewerking aan de jaarlijkse fotozoektocht van de KWB van Oud-Turnhout.

2. Kunst- en heemmuseum Het Hofke van Chantraine

Onder de titel "Hemel en Aarde" vond er in het Hofke van Chantraine van 6 tot en met 21 maart een tentoonstelling plaats. De tentoongestelde werken waren van de hand van Lode Keustermans.

Op 14 april vond er een vergadering met het schepencollege plaats waarop de actualisering van de door M in O opgestelde conceptnota werd herbekeken.

De actualisering van de conceptnota was ook een aanleiding om de werking van het Hofke te herbekijken.

Op 17 mei ging er een gezamenlijke Raad van Bestuur van Corsendonca en Toerisme Oud-Turnhout door aangaande het engagement van beide verenigingen in het Kunst- en heemmuseum het Hofke van Chantraine.

Op zaterdag 12 juni organiseerde Goezet vzw met medewerking van Het Hofke van Chantraine "Feest in 't Hofke". In de sfeervolle tuin groeide dit gebeuren uit tot een minifestival. Tijdens de buitengewone algemene ledenvergadering van 25 oktober bood Wim van Hout zijn ontslag aan als voorzitter en werd Herman van Eyndhoven verkozen tot nieuwe voorzitter. Hij zal dit doen in samenwerking met Jan. Bert Segers werd verkozen tot secretaris en Greet Oris blijft penningmeester. Om in orde te zijn met de nieuwe vzw-wetgeving werkt Greet Oris een voorstel tot wijziging van de statuten maken. De ontwerp tekst werd op de buitengewone algemene ledenvergadering van 24 november besproken.

3. Natuureducatiecentrum De Liereman

Op 20 november vond er in het natuureducatiecentrum een studiedag plaats met als thema "Bos en Hei".

Van 20 november tot 27 februari loopt in het natuureducatiecentrum de tentoonstelling "Flint & Stones, leven in de steentijd". De tentoonstelling werd ontworpen door het Vlaams Instituut voor Onroerend Erfgoed (VIOE) in samenwerking met het Labo voor Prehistorie (KULeuven) en het Stedelijk Museum Hoogstraten. Het biedt een reconstructie van het leven van de jagers-verzamelaars in de Kempen op het einde van de laatste ijstijd (ong. 13.500 jaar geleden) en vertelt hoe deze kennis wordt verworven op basis van het archeologische erfgoed.

Roger Haeseldonckx en Jef Hens namen deel aan de raad van beheer van het natuureducatiecentrum De Liereman. Deze kwam elke derde donderdag van de maand samen.

De secretaris,

Rudy Cornelis

April Fietsmaand

Historische Fietstocht langsheen de 7 beschermde monumenten van Oud-Turnhout

24 april

Vertrek: om 14 uur aan de 'Sint-Bavokerk'

Zondag 24 april, tijdens de opening van het toeristisch seizoen, gaan we het historisch verleden van onze gemeente eens extra in de kijker zetten. Vlaanderen bezit talrijke historische gebouwen, markante dorpskernen, straatbeelden en landschappen. Zij getuigen van een rijk verleden en maken tegelijk onafscheidelijk deel uit van onze huidige leefomgeving. De zorg voor het onroerend erfgoed in Vlaanderen is volop in beweging. Monumenten worden gerestaureerd en beter onderhouden. Ook de aandacht voor het archeologisch en landschappelijk erfgoed groeit. In tegenstelling tot grote steden beschikt Oud-Turnhout over een bescheiden maar daarom niet minder waardevol aanbod aan monumenten en landschappen. Met deze fietstocht willen we aantonen dat we terecht trots mogen zijn op ons historisch patrimonium.

Wat is een monument? De definitie van 'monument' in het decreet van 3 maart 1976 (en latere wijzigingen) is zeer ruim. Ze reikt een brede waaier van objecten aan. Een monument is : "Een onroerend goed, werk van de mens of van de natuur of van beide samen, dat van algemeen belang is omwille van zijn artistieke, wetenschappelijke, historische, volkskundige, industrieelarcheologische of andere sociaal-culturele waarde. Met inbegrip van de cultuurgoederen die er integrerend deel van uitmaken, inzonderheid de bijhorende uitrusting en de decoratieve elementen".

In Oud-Turnhout gaat het om zeven beschermde monumenten: Priorij Corsendonk, Gemeentehuis, Kerk Sint-Antonius Abt Oosthoven, Pastorij Kerkstraat, Sint-Bavokerk, Boerderij Steenweg op Sevendonk 28 en De Liereman. Tijdens de fietstocht gaan we de geklasseerde monumenten 'openbaar' maken door het aanbrengen van het erkend blauw - wit herkenningsschildje 'Beschermd Monument' aan de gevels.

Wie van al dat fietsen dorst heeft gekregen of nog wat wil nakaarten, kan nadien terecht in het Hofke van Chantraine in de Kerkstraat voor een afsluitende drink. Het infokantoor is de hele zondag vrij toegankelijk tussen 10.00 en 17.00 uur. Je vindt er de nieuwste fiets- en wandelkaarten, toeristische brochures, enz.

Als medewerker, werkzaam op de dienst Toerisme/heemkunde zal ik die dag je gastvrouw zijn. Je bent meer dan van harte welkom.

Bea Geudens

Mei Herinneringsmaand

**Fietsen langs ons Oorlogsverleden
zaterdag 14 en zondag 29 mei
Vertrek om 14 uur aan het
Bezoekerscentrum Landschap De Liereman**

**90/60 in het teken van WO I en WO II
De Grote Oorlog...
De Tweede Wereldoorlog...**

Twee enorme conflicten die de wereld hebben beheerst.
Twee keer 4 jaar van ellende, dood en vernieling, maar ook wel hoop en vreugde.
Twee oorlogen die ook ons dorp niet onberoerd hebben gelaten.
Twee redenen om twee keer op pad te zijn met de Heemkundekring Corsendonca vzw van Oud-Turnhout.

In mei 2005 willen we op zaterdag 14 en zondag 29 mei 2005 hier even bij stilstaan. Per fiets reizen we ons dorp door, terug naar het verleden. We zullen onderweg regelmatig stoppen bij plaatsen met een verhaal : een verhaal over de Eerste Wereldoorlog, of de Tweede, of er tussenin. Over de zonen uit Oosthoven en het Centrum die de loopgraven in 14-18 niet overleefden, over de inval van mei '40 en de schietpartij op het dorpsplein. Over bunkers en prikkeldraad. Verhalen van moedige mensen uit het Verzet en de jonge knapen van de Duitsers die in de Liereman oefenden. Van neergeschoten Britse bommenwerpers op Mierde en verborgen Amerikaanse piloten op Corsendonck. Over kapotte bruggen in '44 en Poolse soldaten in de Lint.

Geen grootse en specialistische verhalen, wel telkens korte en duidelijke vertellingen. Zaken die je even doen stil staan bij de gebouwen, natuur of plaatsen in het dorp die ons verleden met zich meedragen. Een manier om eens anders door je dorp te fietsen. Een manier om stil te staan en te herdenken zonder dat het schools hoeft te zijn.

Omwille van de werken in de Kerkstraat komen we samen aan het Bezoekerscentrum « Landschap De Liereman » Schuurhovenberg 43, Oud-Turnhout . We vertrekken er om 13.00 uur op zaterdag 14 mei of op zondag 29 mei 2005. We nodigen oud en jong uit om mee te fietsen. De tocht zal begeleid worden door twee vertellers en enkele signaalgevers die over onze veiligheid waken. Er is géén kost verbonden aan deze tocht.

We willen tegen 16.30u terug zijn aan het Bezoekerscentrum, waar je nog gerust kan napraten. Zij die graag een verhaal kwijt willen of hierover met de mensen van Heemkunde later willen contact hebben, kunnen die dag zeker gehoor vinden.

We zijn er van overtuigd dat vele verrassingen op je zullen afkomen: bijvoorbeeld hoe een klein dorp ergens een onopvallend historisch bouwwerk bevat met een uniek verhaal. We verklappen het je, we gaan er naartoe. Rij je mee ? Jhonny Bastiaensen, lid van Corsendonca, en ik zullen samen uw gastheer zijn.

Herman Van Eyndhoven

Juni Geschiedenismaand

Zomeruitstap

25 juni

**Vertrek om 14 uur aan de
'Priorij Corsendonk'**

Op zaterdag 25 juni brengen we een bezoek aan de 'Priorij van Corsendonk'. Niet zomaar een bezoek, maar een historische rondleiding met een ervaren gids.

De geschiedenis van de Priorij van Corsendonk gaat terug tot het jaar 1393. Het was Maria van Gelre die het afgelegen gebied ter beschikking stelde aan een aantal religieuzen om er een klooster op te richten.

Het stichten van een klooster paste volkomen in de gewoonten van de middeleeuwse adel. Om het kloosterleven een aanvang te geven schonk Maria van Gelre niet enkel het gebied van Corsendonk maar ook drie visvijvers te Arendonk en drie beemden van 42 ha 55a in het Grotenhoutbos te Gierle.

Corsendonk bekleedde een niet onbelangrijke plaats in de hervormingsbeweging voor kloosterlingen tijdens de late middeleeuwen in de Nederlanden. De Corsendonkse religieuzen putten voor hun geestesleven uit twee bronnen: de geschreven teksten en de eigen spirituele ervaring.

Op deze zaterdag in juni gaan we de sfeer uit een lang vervlogen verleden terug opsnuiven. We wandelen even in de voetsporen van de eens aanwezige kloosterlingen. In deze prachtige oase van groen en rust zal Marcel Proost onze gids zijn. Hij zal ons leiden langsheen de pittoreske plaatsjes, het majestueuze gebouw en nog zoveel meer.

Ik zal persoonlijk uw gastheer zijn en daarom heet ik u nu al graag welkom. Welkom op deze zonovergoten zomerdag, weer of geen weer, het zal dan zeker schitteren te Corsendonk. Fijn dat je erbij bent.

Jan Sels

Corsendonk

Foto Roger Van Mierlo

Familie-telgen op trot tussen Turnhout en Tilburg

Reeds voor de vierde maal wordt er een grensoverschrijdende genealogiedag georganiseerd van Belgische en Nederlandse heemkringen tussen Turnhout en Tilburg. Deze dag voor beginnende en gevorderde stamboom-onderzoekers gaat door op zondag 20 maart, vanaf 10u tot 17u, in de Gemeentezaal, Eelstraat 2 te Ravels-Eel, vlak bij de kerk van Ravels-Eel.

Vier jaar geleden startte de Genealogische Dag op een bescheiden schaal en met beperkte middelen. Inmiddels is dit jaarlijkse gebeuren uitgegroeid tot een niet te missen gebeurtenis voor alle personen die geïnteresseerd zijn in de genealogie, hetzij als vorser, hetzij als degene die meer wil weten en lezen over zijn of haar voorouders.

Verleden jaar mochten de organisatoren al enkele honderden bezoekers verwelkomen. En dit jaar verwachten we nog meer belangstellenden...

Waarom is deze Genealogische Dag zo uniek?

Het antwoord heeft te maken met kennis en kennissen:

- Er is een rijk aanbod aan praktische kennis m.b.t. het stamboom-onderzoek, want de specialisten van een tiental heemkundekringen zijn tegelijkertijd aanwezig.
- Er is een rijk aanbod aanwezig van mogelijke werkwijzen voor het verzamelen, het verwerken en het bewerken van de gegevens.
- De organiserende heemkringen komen zowel vanuit België als vanuit Nederland, waardoor de landsgrens

(die er vroeger ook niet was) ineens wordt uitgewist. En dat maakt het onderzoek een heel stuk gemakkelijker...

Het maakt niet uit of je een beginneling, een gevorderde onderzoeker of een ervaren genealoog bent.

De beginneling wordt op het spoor gezet van een boeiende hobby... Aan de gevorderde onderzoeker worden methoden aangereikt om de verzamelde gegevens op een overzichtelijke wijze te verwerken, en samen met de gespecialiseerde genealoog wordt er gezocht naar de fameuze speld in de hooiberg.

Aan deze grensoverschrijdende samenwerking van Belgische en Nederlandse heemkringen wordt meegewerkt door de heemkringen uit Arendonk, Baarle-Hertog & Baarle-Nassau, Beerse, Merksplas, Oud-Turnhout, Ravels en Reusel e.a. alsook door de koepelvereniging VVF en de Nederlandse Genealogische Vereniging (NGV). Voor meer info kan je terecht bij de deelnemende heemkringen. Bezoek ook de website www.degenealogischedag.org

Erediploma van plaatselijke slachtoffers van de oorlogsfeiten 1940 - 1948

Op 22 november 2004 werden 11 gouverneurs samen met 111 burgemeesters ontvangen in het Paleis te Brussel.

Dit om een "Erediploma van plaatselijke slachtoffers van oorlogsfeiten 1940-1945" te ontvangen. Dit als blijk van erkentelijkheid voor het lijden van de bevolking gedurende de tweede wereldoorlog.

Vanuit onze provincie waren er 5 burgemeesters uitgenodigd:

De Heer Janssens Patrick, Burgemeester van de stad Antwerpen
De Heer Minnibo Willy, Burgemeester van de Gemeente Zwijndrecht

De Heer Kersemans Josephus, Burgemeester van de Gemeente Oud-Turnhout

Mevrouw Pira Ingrid, Burgemeester van de Stad Mortsel

De Heer Somers Bart, Burgemeester van de Stad Mechelen

Onze gemeente kreeg dit diploma naar aanleiding van de slachtoffers bij de inval van de Duitsers op 14 mei 1940.^{1,2,3} Nadat Hitler op 10 mei de opdracht had gegeven België en Nederland aan te vallen, vorderden de Duitsers in een snel tempo. Al op 11 mei kwamen de eerste Duitse troepen in contact met Belgische en Franse eenheden te Arendonk. Tot 14 mei kon men te Arendonk stand houden aan de Duitse aanvallen. In de namiddag van de 14de mei trokken de Duitsers de geallieerde stellingen voorbij en rukten van Arendonk, via Oud-Turnhout, op naar Turnhout.

Turnhoutenaar Louis Govaerts was het eerste slachtoffer. Louis bezat grond aan de Steenweg op Mol te Zwaneven. De voorbijtrekkende Duitse troepen schoten hem daar koelbloedig dood. Iets verder aan de Steenweg op Mol hebben ze Jan Poels neergeschoten, hij zat verscholen in zijn schuilkelder. Net voor het dorp, werd aan zijn woning Florent Joosen onder mitrailleurvuur neergeschoten. De Duitsers staken her en der huizen in brand en verzamelde de bevolking op het dorpsplein. Hier werden Frans Jonckers Leo Peeters met een nekschot doodgeschoten. Het gemeentehuis werd die bewuste avond van 14 mei 1940 ernstig beschadigd door beschieting. Bij het terugtrekken schoot men aan de Steenweg op Sevendonk Stina Meeus dood. De vrouw wilde de straat over steken, om nog dingen te kunnen redden uit haar brandende woning.

Op 21 oktober 1945 werd op het dorpsplein als herinnering aan deze gruweldaden een oorlogsmonument opgericht. Dit monument in de vorm van een Mariabeeld geeft een blijvende herdenking aan 14 mei 1940.^{4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17}

Volgend geven we u de toespraak van Minister André Flahaut op 22 november 2004.

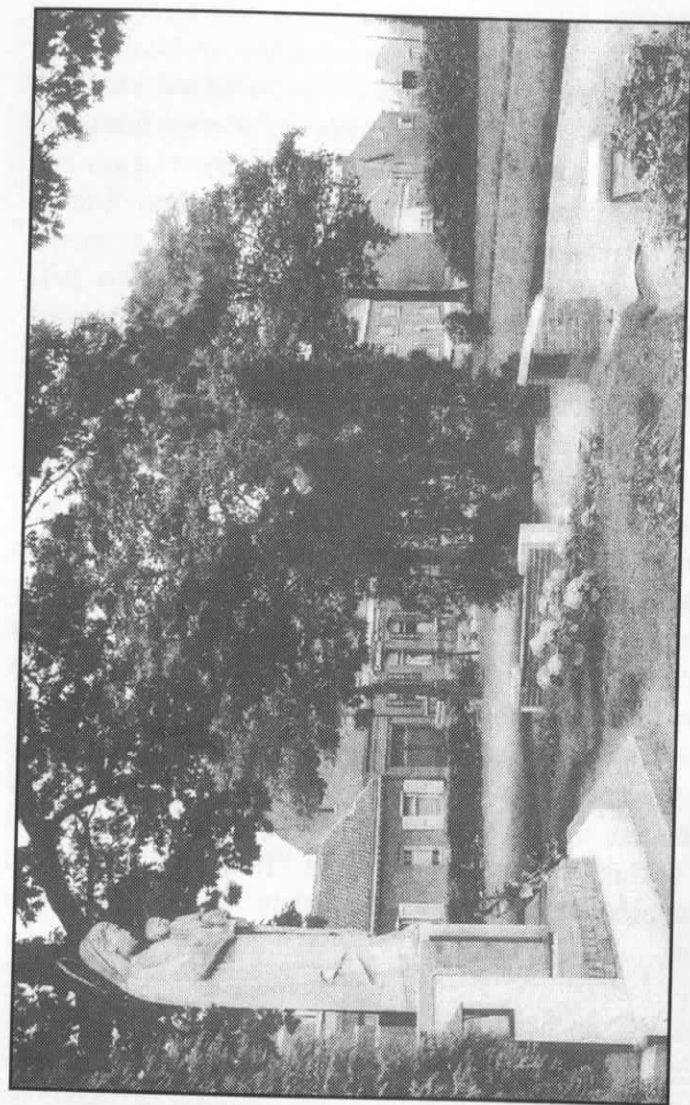
Ter gelegenheid van de uitreiking in aanwezigheid van Zijne Majesteit de Koning van de erediploma's "Stad of Gemeente slachtoffers van oorlogsfeiten 1940-1945".

Sire,
Heren Ministers,
Dames en Heren Gouverneurs,
Dames en Heren Burgemeester,
Dames, Juffrouwen, Mijne Heren,

Enkele maanden geleden werd ik gecontacteerd door Mevrouw de burgemeester van Maldegem met de vraag haar Stad erkenning te willen verlenen voor het lijden en de vernielingen doorstaan tijdens de Tweede Wereldoorlog.

Enigszins van mijn stuk gebracht door een dergelijke aanvraag zestig jaar na de feiten, heb ik mijn administratie om opheldering verzocht en mocht ik vernemen dat heel wat steden en gemeenten het Oorlogskruis hebben ontvangen ter erkenning van de opgelopen schade en van het verzet dat tegen de vijand werd geboden, maar dat de plaatsen die te lijden hebben gehad van de oorlog en van wat vandaag "friendly fire" wordt genoemd geen aanspraak konden maken op deze vorm van erkenning.

Het leek mij en het kader van de 60ste verjaardag van de Bevrijding dan ook aangewezen om begrip te tonen voor het al te lang vergeten lijden van onze landgenoten en nationale erkenning te verlenen aan die plaatsen in Vlaanderen, Brussel en Wallonië die het bijzonder zwaar te verduren hebben gehad.

Op 21 oktober 1945 werd op het dorpsplein als herinnering aan deze gruweldaden een oorlogsmonument opgericht. Dit monument in de vorm van een Mariabeeld geeft een blijvende herdenking aan 14 mei 1940.

Deze erkenning heeft de vorm aangenomen van een erediploma en een bijhorend herinneringslint te hechten aan de vlag van de stad of gemeente die aldus wordt geëerd.

Ik heb ook beslist de toekenning van deze nationale erkenning te laten hangen van een diepgaand onderzoek van de aanvragen door een "ad hoc"-commissie bestaande uit vertegenwoordigers van de bevoegde diensten van Landsverdediging, van de Dienst voor Oorlogsslachtoffers, van het Instituut voor veteranen – Nationaal Instituut voor oorlogsinvaliden, oud-strijders en oorlogsslachtoffers. En van het Studie en Documentatiecentrum oorlog en hedendaagse maatschappij.

Deze commissie beschikt over het documentatiemateriaal van de vier betrokken instituten en heeft zich snel, ernstig en efficiënt van haar opdracht gekweten.

Mijn hartelijke dank bij dezen aan alle leden.

Voor de gemeenten die intussen werden gefusioneerd heb ik beslist dat op het erediploma de precieze benaming ten tijde van de oorlog zou worden vermeld.

Op basis van dit wettelijk kader werd aan 111 steden, gemeenten of lokaliteiten het "Erediploma Stad of Gemeente slachtoffer van oorlogsfeiten 1940-1945" toegekend dat hun vandaag zal worden uitgereikt.

Als blijk van het belang dat de Natie hecht aan deze erkenning van de gebrachte offers en het doorstane lijden heeft Zijne Majesteit eraan gehouden deze plechtigheid te vereren met zijn

aanwezigheid en deel te nemen aan de uitreiking van deze Erediploma's, waarvoor ik Hem ten zeerste erkentelijk ben.

De plechtigheid die wij hier vandaag bijwonen is minder onschuldig dan ze lijkt daar zij getuigt van een mentaliteitswijziging en een veranderde zienswijze in onze maatschappij.

Door de plaatsen te eren die bijzonder zwaar getroffen werden door de oorlog, heb ik ook willen duidelijk maken dat het land zijn erkentelijkheid niet langer wil voorbehouden voor zijn Helden, maar ze wil uitbreiden naar de onschuldige slachtoffers van alle oorlogen: de burgers.

Met dit symbolisch gebaar waarmee wij vandaag de herinnering eren aan onze steden en gemeenten die in rouw werden gedompeld, wil ik bereiken dat onze gedachten ook zouden uitgaan naar de mannen en vrouwen die ook vandaag nog onder leed gebukt gaan in Congo en Ivoorkust, in Afghanistan en Irak, in Tsjetsjenië en Ossetië, in Israël en Palestina...

Laten wij voor hem, evenals voor onze medeburgers die ons door een absurde oorlog voortijdig werden ontrukkt, een minuut stilte in acht nemen.

Ik dank u voor uw aandacht.

Jan Sels

¹ Zie: Hugo Miguet, "Zo was Oud-Turnhout", Corsendonca, Oud-Turnhout, 1981, blz 17-18.

² Zie: Hugo Miguet, "Oorlogsgruwelen te Oud-Turnhout op 14 mei 1940" in "Oud-Turnhout en zijn verleden 2", Corsendonca, Oud-Turnhout, 1985, blz. 81-92.

³ Zie: Antoon Hemelaer, Oorlogsherinneringen van de Oud-Turnhoutenaar Jan Van Der Avoort" in "Oud-Turnhout en zijn verleden 1", Corsendonca, Oud-Turnhout, 1983, blz: 145-151.

⁴ Zie: Roger Haeseldonckx, Antoon Hemelaer, Leo Verstraelen, "De kapelletjes in Oud-Turnhout en Schoonbroek" in "Oud-Turnhout en zijn verleden 2", Corsendonca, Oud-Turnhout, 1985, blz: 59-79.

⁵ Zie: Hugo Miguet, Leo Verstraelen, "Een goedendag uit Oud-Turnhout", Corsendonca, Oud-Turnhout, 1989, blz: 9-13.

⁶ Zie: Jan Sels, "Oud-Turnhout en zijn verleden 3", Corsendonca, Oud-Turnhout, 1993, blz: 37-41.

⁷ Zie: Gemeentelijk Archief Oud-Turnhout, Notulen van de gemeenteraad, 22 juni 1995 & 12 september 1996.

⁸ Zie: Jan Sels, Wim van Hout, Roger Van Mierlo, "De heraanleg van het dorpsplein" in "Oud-Turnhout en zijn verleden 4", Corsendonca, Oud-Turnhout, 1997, blz: 139, 153.

⁹ Zie: Isidoor Mertens, "Oud-Turnhout de tijd van toen", Corsendonca, Oud-Turnhout, 1998, blz: 60-69.

¹⁰ Zie: Frans van der Steen, "Een oorlogsverhaal uit Oud-Turnhout" in "Corsendonca" trimestriële tijdschrift, Corsendonca, Oud-Turnhout, 19de jaargang, nr.4 december 2000, blz: 6-8.

¹¹ Zie: Gust Sels, "Zwaneven in de oorlogsjaren" in "Oud-Turnhout, 50 jaar parochie Zwaneven", Corsendonca & werkgroep 50 jaar parochie Zwaneven, Oud-Turnhout, 2001, blz: 50-53.

¹² Zie: Isidoor Mertens, "Oud-Turnhout de tijd van toen II", Corsendonca, Oud-Turnhout, 2001, blz: 20.

¹³ Zie: Jan Sels, "Oud-Turnhout in de jaren negentig", Corsendonca, Oud-Turnhout, 2003, blz: 76.

¹⁴ Zie: Herman Van Eyndhoven: Militaire aanwezigheid in en om Oud-Turnhout gedurende de jaren 1939-1944" in "Corsendonca", trimestrieel tijdschrift, Corsendonca, Oud-Turnhout, 21ste jaargang, april-mei-juni 2003. blz: 2-51.

¹⁵ Zie: Herman Van Eyndhoven, "Militaire geschiedenis van Oud-Turnhout" in "Corsendonca, trimestrieel tijdschrift, Corsendonca, Oud-Turnhout, 21ste jaargang oktober-november-december 2003. blz: 18-35.

¹⁶ Zie: Herman Van Eyndhoven, "De verdwenen interbellum-bunkerlinie aan het kanaal te Oud-Turnhout" in "Corsendonca", trimestrieel tijdschrift, Corsendonca, Oud-Turnhout, 22ste jaargang, januari-februari-maart 2004, blz: 31-41.

¹⁷ Roger van Mierlo, Jan Van der Avoort, "De oorlog van Jan Van Der Avoort" in "Corsendonca" trimestrieel tijdschrift, Corsendonca, Oud-Turnhout, 22ste jaargang, deel I in januari-februari-maart 2004, blz: 15-30. & Deel II in april-mei-juni 2004, blz: 21-50. & Deel III in juli-augustus-september 2004, blz: 7-51. & Deel IV in oktober-november-december 2004, blz: 13-51. wordt vervolgt.

Oud-Turnhout en haar monumenten.

Deel I van VII

Bij Koninklijk besluit van 19 januari 1935 werden voor het eerst enkele monumenten in onze provincie onder wettelijke bescherming geplaatst. De mogelijkheid daartoe was voorzien door de wet van 7 augustus 1931, waardoor een kader werd gecreëerd om ons onvervangbaar cultureel erfgoed en landschappelijk schoon te bewaren.¹

Onze gemeente bezit zeven geklasseerde monumenten, die we in deze korte bijdrage belichten, dit in vogelvlucht en in zeven delen naar chronologische volgorde van besluitvorming. Monumenten zijn getuigen van een rijk en waardevol verleden. Een deel dat onze voorouders voor ons hebben nagelaten. Door de klassering van monumenten en landschappen bewaren we het erfgoed voor onze nakomelingen. Tegelijkertijd geven we een eerbetoon aan hen die ons het waardevolle geschenk hebben nagelaten.

De Liereman²

Arendonk, Oud-Turnhout

Landschap

- Oud-Turnhout (landschap gevormd door de moerassen, de vennen en de heide, bekend onder de naam De Liereman). Koninklijk besluit van 8 maart 1940.

- Arendonk (De Liereman, fase 2 en 3 = uitbreiding van de Liereman te Oud-Turnhout) omwille van de

De Liereman

natuurwetenschappelijke en esthetische waarde, Ministerieel Besluit van 23 november 1984.

In 1940 werd de Liereman te Oud-Turnhout als landschap gerangschikt. Deze vraag om dit gebied op de monumentenlijst te plaatsen kwam niet van de natuurliefhebbers, maar wel vanuit de kunstschilders. Onze gemeente en vooral De Liereman heeft steeds een grote aantrekkingskracht gehad op kunstschilders. We denken dan vooral aan Albert Sohie & Eugene Surinx die speciaal door deze aantrekkingskracht zich definitief vestigde in onze gemeente. En zeker ook niet te vergeten de toenmalige landschapsschilders opgegroeid in eigen dorp, zoals Theo Op de Beeck, Jef Claesen en Antoon Van Mierlo³. In 1979 werd voorgesteld de rangschikking in fasen uit te breiden tot een groot gebied rond het inmiddels als natuurreservaat erkende De Liereman. Dit gebied moet als bufferzone voor het kerngebied fungeren. Dit gebied op zichzelf is ook landschappelijk en natuurwetenschappelijk een waardevol gebied.

Van deze uitbreiding werden de eerste twee fasen, fase 2 en 3n in 1984 gerealiseerd. Dit gebied bevindt zich op het grondgebied van Arendonk, ten oosten en ten zuidoosten van fase 1 (het kerngebied) en omvat onder meer het erkende natuurreservaat De Korhaan.

Het gerangschikte en te rangschikken landschap wordt te noorden door het kanaal Turnhout-Dessel begrensd. Op het gewestplan Turnhout⁴ is het gebied aangeduid als natuurgebied met wetenschappelijke waarde of natuurreservaat, bosgebied en landschappelijk waardevol agrarisch gebied.

Het kerngebied is een zeer afwisselend geheel van stuifduinen, droge en natte heide, moerasbos (wilgenbroek), veenmoeras en veenplassen, rietvelden, naaldhout- en gemengde bossen. De flora en fauna zijn er zeer rijk.

Ook het uitbreidingsgebied (fase 2 en 3) is natuurwetenschappelijk van belang. Ornithologisch als broedgebied voor talrijke en soms zeldzame vogels⁵, als voedselgebied voor de broedvogels van het kerngebied, als pleisterplaats voor talrijke trekvogels en wintergasten. Entomologisch⁶ door het voorkomen van insectensoorten typisch voor zandgronden. Vegetatiekundig⁷ door de vele en soms zeldzame plantensoorten⁸ in de zeer uiteenlopende biotopen: oude duinruggen met struikheidevegetaties tot moerassen en moerasbossen. Geomorfologisch⁹ door de vrij grote reliëfverschillen en de aanwezigheid van een gaaf landduincomplex.

De esthetische waarde van het gebied wordt bepaald door de sterk verschillende landschapsvormen op een vrij beperkte oppervlakte: open gedeelten met reliëfrijk weiland en moeras, meer kleinschalige delen met weiland, heide en akkers gescheiden door bomenrijen, houtkanten en bosperceeltjes, gesloten beboste duinruggen.

Tot slot treft men er een archeologische¹⁰ belangrijke site uit het steentijdperk aan, ware vuurstenen werktuigen werden vervaardigd.

Jan Sels

¹ A. Kinsbergen, Gouverneur van de provincie Antwerpen, 'Beschermd Cultuurpatrimonium in de provincie Antwerpen', Provinciebestuur van Antwerpen, Antwerpen, 1990.

² Willem Aerts, 'Beschermd Cultuurpatrimonium in de provincie Antwerpen', Provinciebestuur van Antwerpen, Antwerpen, 1987.

³ Vader van onze medewerker Roger Van Mierlo.

⁴ Marc Eyskens, De Staatssecretaris voor Streekeconomie, 'Gewestplan Turnhout' Staatssecretariaat voor Streekeconomie, Bestuur van de stedebouw en de ruimtelijke ordening, Brussel, 1977.

⁵ Zie 'Basisinventaris Oud-Turnhout' 8 juni 1998. FAUNA naamgeving overeenkomstig Sparreboom (1981), Peterson e.a. (1987) en Devillers e.a. (1988).

⁶ Volgens de insectenkunde.

⁷ Plantengroei.

⁸ Zie 'Basisinventaris Oud-Turnhout', 8 juni 1998, FLORA naamgeving overeenkomstig Van der Meijden (1990).

⁹ Wetenschap die het reliëf, de vormen van de aardoppervlak bestudeert.

¹⁰ A.F.J. De Laet, 'Turnhout de hoofdstad der Kempen' A;F;J; De Laet, Turnhout, 1905. blz. 19-28.

De Laet was onderpastoor te Neerheylissem en lid van de Geshied- en Oudheidkundige Kring der Kempen 'Taxandria'. Samen met zijn goede vriend kunstschilder Eugeen Surinx, tevens bestuurslid bij Taxandria heeft De Laet regelmatig dit grondgebied doorzocht en verschillende voorwerpen zoals: vuurstenen, silexstenen daar gevonden.

Het toestel met Air Frame Number LM115 van Squadron 57 komt neer te Oosthoven op Hoge Mierdse weg.

Militaire geschiedenis van Oud-Turnhout

Herman Van Eyndhoven

Lancaster LM115 én LE 782 neergehaald: 22 juni 1944

In een eerder artikel in Corsendonca (jrg 21, okt-nov-dec 203) beschreven we de crash van de bommenwerper Lancaster LM115. Dankzij de informatie en bronnen in bezit van Dhr Vueghs uit Oud-Turnhout konden wij méér en beter vernemen hoe het allemaal was. Daarnaast zijn we zelf ondertussen nog op enkele andere bronnenmaterialen gestoten die het beeld breder maken.

22 juni 1944

Dit betekent dat we het vorige verhaal moeten aanpassen, wat we met veel plezier doen.

In Oud-Turnhout storten op 22 juni 1944 twee Lancaster bommenwerpers neer van de Royal Air Force (Commonwealth). Het toestel met Air Frame Number LM115 van Squadron 57 komt neer te Oosthoven op Hoge Mierdse weg. Het toestel met Air Frame Number ME 782 van het 630ste Squadron stort neer in het natuurreserveaat De Liereman ter hoogte van de halve-cirkel-bocht van de Lage Mierdse Weg. Toestel LM115 crasht aan de Lage Mierdse Weg. Dit toenmalig rechts van de hoeve van Mariën en links van de hoeve van Luyts. LM 115 draagt identificatienummer DX-M op de zijkant. Via de letters DX weten we dat de bommenwerper van de basis Kirkby afkomstig is. In eerste instantie wordt gedacht dat beide

toestellen tegen elkaar vlogen en daardoor zo dicht bij elkaar neerstorten. Het blijkt echter dat het méér waarschijnlijk is dat beide kisten al voordien geraakt werden door vijandelijk vuur.

De bemanning van LM 115

Van de zevenkoppige bemanning van het toestel LM 115 sneuvelen er 3. Ze liggen begraven op het militaire kerkhof van het groot kerkhof Schoonselhof te Wilrijk – Antwerpen in de sectie van de Commonwealth graven.

Omgekomen:

- Beecher Thomas Francis - WO Warrant Officer , RCAF
- Bayley Alan Frederick - Flt. Pil. Fligthleutenant Pilot
- Donovan John Henry - Sgt. AG Sergeant Air Gunner

Eén van deze piloten wordt pal op de weg in de Doolhofstraat teruggevonden. Dat geeft aan hoe groot de klap moet geweest zijn. Het gaat hier immers over 100 meter verder dan de eigenlijke crashsite.

Krijgsgevangenen

- Heasman R. Sgt. FE Sergeant Flight Engineer (Sergeant boortechicus)
- Marschall L. Sgt. AG Sergeant Air Gunner (boordschutter), RCAF

Overleefd, doch geen details over hun situatie

- Maunsell J. F/O NAV Flight Officer Navigator (vlieger-officier en navigator)
- Naysmith A. Fsgt BA Flight Sergeant Bomb Aimer (vlieger-sergeant en bommenrichter)

De bemanning van ME 782

Alle bemanningsleden van dit vliegtuig zijn omgekomen. Het toestel is in de lucht ontploft. De resten van brandbommen die het toestel vervoerde, werden door jongeren gebruikt als speelgoed. De koppen van de bommen (zwarte boutachtige stukken ijzer) worden nadien door mensen gerbuikt als gewichten in weegschalen.

Inzittenden

Alle slachtoffers werden begraven op het commonwealth militaire begraafplaats Schoonselhof Wilrijk.

Naam: HART, THOMAS GEORGE, Canadees Pilot Officer (Pilot) ,Royal Canadian Air Force – leeftijd 21 – stamnummer J/86480 Geboren te Oshawa, Ontario, Canada. Grafplaats : IVa. F. 12.

Thomas Hart in zijn uniform.
Hij is de commandant van het
toestel

Naam: MACNAUGHTON-SMITH, MICHAEL JOHN , Brits Sergeant (navigator.), Royal Air Force Volunteer Reserve Unit – leeftijd 20 - stamnummer 1604049 Geboren te Crawley Down, Sussex. Liep school in het St. John's College, Oxford. Grafplaats : IVa. F. 14.

Naam: JORDAN, RONALD MERRICK, Brits Sergeant (Flt. Engr.) (boordmecanicien) ,Royal Air Force Volunteer Reserve –leeftijd 26 – stamnummer 1853154 Geboren te St. Denys, Southampton. Grafplaats IVa. F. 13.

Naam: HARWOOD, RAYMOND GUY, Brits Flight Sergeant (W.Op./Air Gnr.) (boordschutter) Royal Air Force Volunteer Reserve – leeftijd: ? - stamnummer: 1189042 Geboren te Southampton. Grafplaatsd: collectief graf IVa. F. 8-10.

Naam: SCULLY, JOHN JOSEPH, Canadees Pilot Officer (Air Bomber) (Ibommenlosser), Royal Canadian Air Force - leeftijd 21 - stamnummer J/91095 Geboren te Calgary, Alberta, Canada. Grafplaats IVa. F. 11.

Naam: WALTON, RICHARD JOHN, Canadees Pilot Officer (Air Gnr.) (boordschutter), Royal Canadian Air Force – leeftijd 20 – stamnummer J/92126 Geboren te Toronto, Ontario, Canada. Grafplaats collectief graf IVa. F. 8- 10.

Naam: SIEMINS, ARCHIE HARRY, Canadees: Pilot Officer (Air Gnr.) (boordschutter) Royal Canadian Air Force Unit - leeftijd ? – stamnummer J/92125 Grafplaats collectief graf IVa. F. 8-10.

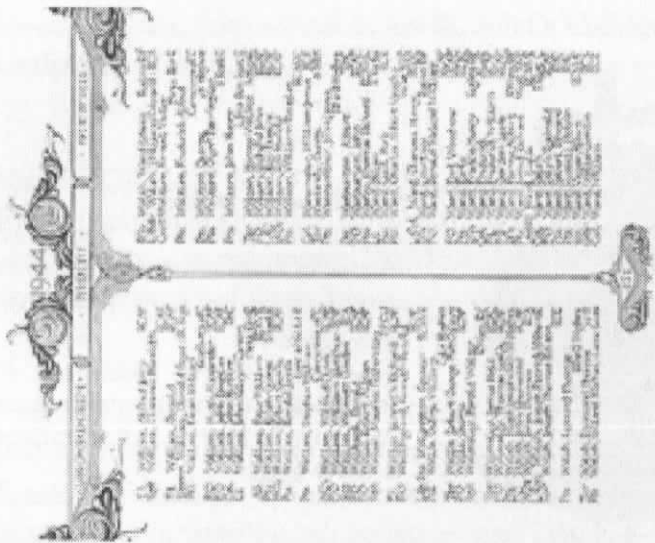
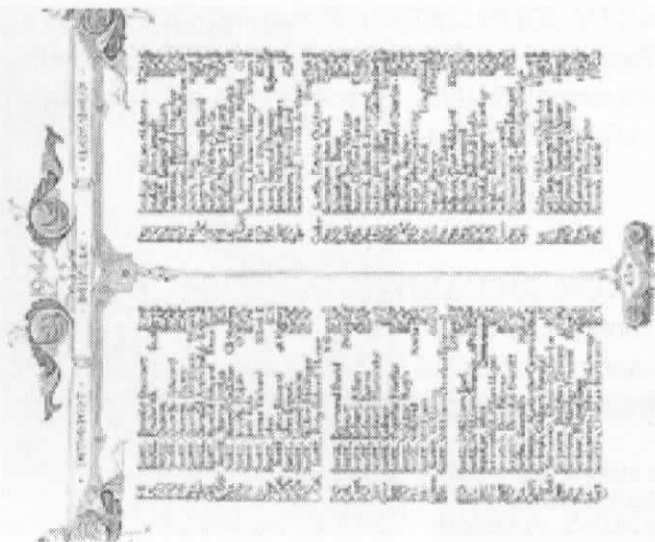

Squadron-informatie:

De spreuk van deze groep is:
Nocturna mors oftewel “dood in de nacht”

Hun symbol:

Deze groep voerde gedurende de oorlog 188 bombardements-vluchten uit, en was 22 keer op pad om mijnen in zee te leggen.

De gesneuvelden uit Canada worden in ene groot herinneringsboek immer herdacht. Dat boek heet "book of remembrance". Scully stata genoteerd op bladzijde 439 en Walton op bladzijde 471

De vliegtuigen hebben beiden als thuisbasis East-Kirby – Verenigd Koninkrijk. Hun missie : Wesseling, een stad aan de Rijn ten zuiden van Keulen. Hun doelwit: de olie-installaties.

De bemanning van elk kist is samengesteld uit vliegers van verschillende landen van het Commonwealth (Gemenebest) . Dit is de benaming voor de gemeenschap van alle (ex-)kolonies van het Verenigd Koninkrijk en het VK zelf.

De vluchtroute

In de nacht van 21 op 22 juni 1944 vertrekken vanop het vliegveld East-Kirby, oostelijk van Leicester (bij Birmingham) 133 Avro Lancasters II naar Wesseling in het Derde Rijk. De basis East-Kirkby wordt midden 1943 operationeel. Het 57ste Squadron komt over met zijn Lancasters van het gras-vliegveld van Scampton. In de loop van november 1943, wordt het 630ste Squadron gevormd uit de B-sectie van het 57ste. Beide squadrons blijven tot het eind van de oorlog op East Kirkby. Het totaal gestationeerde personen komt op pieken tot 2000 soldaten. Het weerbericht die 21ste juni 1944 geeft aan dat boven het doel de condities goed zijn. Echter is bij Wesseling een laag

wolkdendek dat het zicht beperkt. Alle Avro Lancasters die Wesseling naderen behoren tot de 5de Groep, uitgezonderd 5 toestellen die van de 1ste Groep afgeleid werden. De methode om het doel vooraf te markeren via de low-level methode kan niet gebruikt worden. Dit is het laag aanvliegen met goed zicht en dat een visuele lossing van de bommenlast mogelijk maakt op het geviseerde doel. De wolken verhinderen dat.

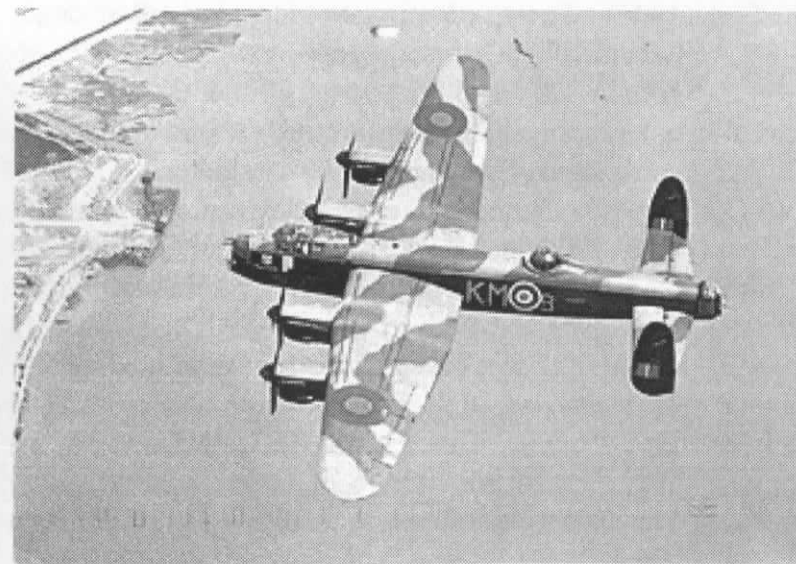
Er wordt dan maar gewerkt met de alternatieve mogelijkheid, namelijk het gebruik van het H2S-radartoestel. Dit toestel hangt onderaan het vliegtuig, zendt signalen uit die op een scherm in het vliegtuig worden omgezet in het landschap dat men anders niet kan zien.

Duitse nachtvliegers maken echter contact met de luchtvloot en houden lelijk huis. Juni is een maand van groot verlies: 11 procent van de zware bommenwerpers keert niet terug. Het 57ste tekent dit in zijn annalen als de vlucht met de zwaarste verliezen. Als alle andere types vliegtuigen worden meegeteld die in het 57ste vlogen, houdt dit squadron het trieste record van in Bomber Command het grootste verliespercentage op te tekenen in de oorlog.

Voor LM115 is het zijn 28^e vlucht. De aanvliegroute boven onze streek is populair omdat er minder luchtafweer opgesteld staat dan bij Antwerpen en Hasselt. Echter keren er naast vlucht LM115 en LME 630 ook nog 35 andere bommenwerpers niet meer terug. Het bombarderen van de olie-installaties is na de landing in Normandië van de geallieerden op 06 juni één van hun drie hoofddoelen, naast spoorwegemplacementen en de

Duitse steden. Verkenningen nadien wijzen uit dat er slechts minimale schade aan de installaties is toegebracht. Later blijkt uit Duitse bronnen dat er toch een korte tijd zo'n 40% schade werd opgetekend.

Het is nog donker als de kisten neerkomen. We weten nu zeker, tegenover ons eerste artikel hierover, dat de toestellen op terugvlucht waren. De foto's zijn bij dag genomen, enkele uren later dan de feiten. De vliegtuigen waren al de 21ste opgestegen, dus vlogen bij nacht. Tenslotte werden in die maand door het Britse Bomber Command enkel nachtvluchten uitgevoerd op dergelijke doelen. De Britse nachtjagers voor de lange-afstand kunnen bij daglicht minder succes boeken tegen hun Duitse tegenstanders: de nacht verzekert hen van méér bescherming.

Bronnenmateriaal

- (1) Paape., A.H drs., e.a.: Handboek van de Tweede Wereldoorlog; Weert, uitgeverij Smeets Offset bv., 1980; 1ste druk.
- (2) Koninklijk Museum van het Leger en de Krijgsgeschiedenis- jubelpark 3 te 1000 Brussel. Opzoeking database van de neergestorte vliegtuigen in België in Wereloorlog II (zover bekend en aangevuld)
- (3) Frankland, N.: Bommen op Europa; Antwerpen, Standaard, 1975, 2^e druk
- (4) Corsendonca : Oud-Turnhout en zijn verleden 3; Oud-Turnhout, 1993, 1^e druk; naar Mertens, Isidoor blz 103.
- (5) Commonwealth War Graves Commission: the war dead of the Commonwealth (1914-1918 and 1939-1945) –Foreign Nationals, non world War dead, Schoonselhof Cemetery Antwerp; september 2000, 96 blz. CWGC Elverdingsestraat 82 te 8900 Ieper.
- (6) Sweetman., J.: Schweinfurt nederlaag van de B-17's; Antwerpen, Standaard, 1977, 1ste druk
- (7) Bomber-Command: Lancaster Operational losses by date - 1944; internetsite www.bomber-command.info
- (8) Canadian Air Force ; internetsite : www.airforce.forces.ca
- (9) Royal Air Force : internetsite : www.raf.mod.uk
- (10) Interview met, en doorkijken van stukken in bezit van Dhr Vueghs, Dennenlaan te Oud-Turnhout op woensdag 07 juli 2004
- (11) <http://www.lancastermuseum.ca/s,h2s.html>, vrijdag 9 juli 2004 betreffende H2S

- (12) <http://www.lancaster-archive.com/Sqn-57%20page.htm> vrijdag 9 juli 2004
- (13) <http://www.lancaster-archive.com/Sqn-630%20page.htm> vrijdag 9 juli 2004
- (14) <http://www.pipswan.demon.co.uk/airfieldhistory/East%20Kirkby/ek.htm> vrijdag 9 juli 2004
- (15) Correspondentie met het records.office@westsussex.gov.uk i.v.m MACNAUGHTON-SMITH
- (16) Correspondentie met mevrouw Debbie Tzambazis - - File Clerk - City of Oshawa in d periode december 2004 en januari 2005 betreffende piloot HART. Zij bezorgde de geboorte-akte.
- (17) Info uit het "book of remembrance" via <http://www.vac-acc.gc.ca>
- (18) Voor de foto's van het vliegtuig: bron (4) wordt gecorrigeerd door gegevens van Dhr Vueghs te Oud-Turnhout - bron (10).
- (19) Voor de foto's van de legerkentekens: bron 8
- (20) Voor de foto van de Lancaster in kleur (bron internet)
- (21) Voor de foto van Hart in uniform: <http://remembrance.oshawalibrary.ca/display.php?bor=130>

De oorlog van Jan Van Den Avoort

Deel V

Woensdag 2 mei 1945

's Morgens rond een uur of negen, de tijd weten we niet precies, het interesseert ons ook niet, kom ik uit mijn nest. 't Werd er te koud in. In het keukentje is er volop leven en ik word over mijn rug geschaard door Toontje en Bertje die het maar steeds hebben over flinke kerels die vergeten van vroeg op te staan enz. Maar zij doen overdag een lekkere poos in het strooi. Maar daarvoor moet ik overdag te dik gegeten hebben, ik snuffel liever rond. Het morgent. Het eten was reeds klaar en mijn rantsoen staat te wachten, een grote schaal vol met tarwepap en veel suiker. 't Is zoet en ik eet tot ik genoeg heb. Liever heb ik brood maar er is nergens een bakker en bij de Russen komen wij daarvoor niet klaar, er zitten te veel Polen in het dorp en die gaan daarin voor. We schillen ons petatten voor van middag en gaan op zoek naar groenten. Er staat echter niets anders dan Rabarber en heel jonge Ajuinplantjes. We plukken alles toch maar af en maken van de Rabarber een pudding klaar als nagerecht. Waarlijk, onze koks, met Kobus en de Peeters als helpers vandaag, zijn prima kerels. Het smaakt goed en bij de petatten eten we de ajuinplantjes met azijn. Vlees is er vandaag niet. Daar moet nog naar uitgezien worden voor vanavond of morgen. Na de middag wordt er geslapen en rondgelopen. Ik en Toon besluiten om bij de Russen te gaan zien voor zout. Want eten zonder zout is niet alles. We geraken er echter niet aan daar we niet bij de keuken mogen van de wacht. We stellen

ons dan tevreden met een tas zout die we in een huis vinden, want overal zijn we thuis als er geen militairen inwonen. Ik vind op een plaats nog een wekker die nog tikt en we zijn blij weer eens iets van een geregeld huishouden te bezitten. Maar het is een wekker die gaat als hij goesting heeft. Soms blijft hij 3 uur achter al proberen en doktoren we hem overal. Op zijn rug, op zijn zij of van binnen. Het helpt niet veel. De dag gaat gewoon voorbij zonder veel nieuws. Alleen dat er reeds Duitse vluchtelingen, die overhaalt werden door de Russen, aan 't terug keren zijn. Men ziet het hun aan dat hun levenswijze veranderd is. Men zou er medelijden mee krijgen zo moedeloos trekken ze voorbij, richting Berlijn. Allen met witte vlaggetjes of doeken gekenmerkt. Schrik en hulpeloos zien ze er uit. Nu de Russen zijn er niet mals voor. De avond bestaat weer uit een gezamenlijk praatje en vertellingen over vroeger en het geen we van het leven in de toekomst verwachtten. Den enen zoekt niet meer te werken, de andere wil serieus gaan vrijen als zijn meisje nog op hem wacht. Andere willen nog profiteren van hun vrijheid en nog anderen beloven een vaatje als ze thuis komen want zo alles dan nog goed is met de familie gaan ze trouwen. Dan nog wat zottigheid en het is weeral slaaptijd en dichterbij huis. Ik kruip weer in 't strooi en nu komt Piet Verbeek en Toontje ook bij ons liggen in de keuken is het te veel bevolkt om lekker te slapen.

Donderdag 3 mei 1945

Nu sta ik op rond een uur of 8. Toon komt later op en deze maal zit ik hem op zijn dak en het wordt een gesteggel tot er de andere tussen komen en dan moet ik er weer aan. De Coolen heeft voor niks goesting en blijft liggen tot 's middags. We pakken Jefke er over aan doch het ventje is met zijn gedachten

te hard thuis en het ruzie zoeken valt stil. Jefke reageert niet en dan vinden we er geen aardigheid aan. Er moet vlees komen bij ons eten wordt gezegd als we ons petatten met pudding binnen hebben. Dat is zo geen leven. Er moet vlees komen al moeten we er een hele koe de nek afsnijden, zegt Bertje met echt beenhouwers lust in zijn stem. Het grootste deel van onze klik trek er dan ook op uit om vlees. Ik ontdek rechtover ons in een uitgebrande hoeve, waarin in een volledig meergebrande stal nog een negental verbrande koe kadavers aan kettingen liggen. Ook ontdek ik nog een grote kelder onder het puin. Er zijn nog petatten genoeg in voorraad, evenals gummibotten en een splinternieuwe ketel om in te koken. Ik ga de Toon halen omdat die ook nogal graag rondsuffelt en breng tegelijk stekskes mee om in een nog donkere plaats te kunnen zoeken. Hij gaat mee en we ontdekken een varkenskuip vol met pekel en varkensvlees. Het ziet er goed uit. Het ruikt wel niet te fris meer, maar we kennen dat ook zo goed niet. Het bovenste vlees, dat boven de pekel staat, nemen we maar niet mee. De rest zullen we koken tot het helemaal van de beenderen zal vallen. We roepen er eerst al de mannen bij om er hun oordeel erover te horen. Besluit we zullen vanavond eens echt varkensvlees eten. Eerst wordt alles zuiver gewassen en dan bijna het hele vat in de grote ketel, en maar stoken. We lossen mekaar af aan 't vuurken stoken. Regelmatig wordt er het schuim afgeschept en al eens geproefd. Het ruikt nog niet te fris denken wij maar we zullen het eten. Moeten we dood, dan weten we waarvan we gestorven zijn, zeggen we. Maar dan hadden we al dikwijls moeten dood zijn want wat we allemaal al opgegeten hebben de laatste tijd, daar durven we zelfs niet meer over spreken, en wie geen goesting heeft om er van te eten, eet zijn petatten maar zonder vlees. Terwijl de andere aan het koken zijn maak ik een Belgisch vlaggetje om voortaan tijdens onze reis op de

wagen te steken. Piet heeft een Hollands vaantje klaargemaakt dat samen met dit van ons in volle kameraadschap mee op de wagen zak steken. 's Avonds is het weer gezellig in het keukentje. Er wordt weer verteld en ook over het varkensvlees. Allen hebben er van gegeten. Sommige, ook ik, met lust, anderen wat ongerust met het denken van die fletsche geur. Zo geraken we om de duur aan slaaptijd. Maar komen echter nog 2 bekende Hollanders uit Falkensee tot bij ons. Ze zijn bij een groep van 120 man. Ene is uit T.W.M. en de andere uit de keuken van onze vroegere kantine 17 A waarvan ik voor één sigaretje nogal eens goede S.T. worst bekwam. Hij is een goede bekende van onze Hollandse makkers. Ze slapen bij ons en krijgen ook eten evenals een Belgische makker Jacobet van Antwerpen die steeds reuze honger heeft. Hij krijgt bij ons een flink eetmaal en nog een volle gamel varkensvlees van Bertje. Het komt op een stukske vlees niet op aan vandaag, zegt den Bert. We halen de varkens gewoon uit de kuip vertelt hij aan Jacobet. Die zegt dat het prima vlees is al vertellen we hem alles. De mannen hebben van de burgemeester van Falkensee een briefje meegekregen zodat ze overal vrij door zullen mogen tot bij de Amerikanen. Zij zullen morgen verder trekken. Tinus, een onzer Hollanders die steeds ongerust is en te veel aan huis denkt wil mee gaan. Hij vraagt aan ons of wij daar niks op tegen hebben. Wij laten iedereen vrij in die gedachten. We verdeelden die avond aan hem nog zijn aandeel van onze levensvoorraad. Een stuk hesp, 1 kg suiker, bloem, pudding en kaffee. Hij bedankt ons en neemt afscheid van ons. "Ik moet vooruit", zegt hij, "Ik kan het niet meer uithouden, mijn zenuwen zijn gespannen" en zo van alles en nog wat brabbelt hij uit. "Zolang ik 's nachts het front nog hoor zit er precies een bal van angst op mijn hart". Het is zo; geen enkele van ons is reeds thuis of weet zich ten minste thuis. Maar zijn we jonge kerels of niet en we houden

ons kalm en moedig ten koste van alles. Zo de Russen ons toch zouden naar Rusland willen sturen, dan kunnen we nog maar zien wat we zullen doen. Maar dan zullen we er ook ons leven voor in de weegschaal werpen, maar zolang het nog staat zoals nu wachten we maar af. Wel curieus op de komende dingen maar toch nog geduldig.

Vrijdag 4 mei 1945

Ongeveer rond 12 uur sta ik op. Het zit er natuurlijk weer tegen van slapen, enz.. De andere beginnen al met op te noemen wat ze vandaag al gedaan hebben. Ik verzeker hen dat ik mijn part nog wel zal doen voor vandaag. Als we gegeten hebben 's middags beginnen ze uit te leggen waarom er sommige geen vlees meer willen. Franske is er ziek van, zegt hij, en ook nog een paar andere denken dat ze er ziek van zijn. Ik en de Peeters en nog enkele denken er anders over en we hebben er flink ons best aan gedaan. Vlak na het eten moet er afgewassen worden zoals de emmers en de schaaltes. Daar de mannen alleen nog goesting hebben om te slapen, zal ik dat werkje dan maar doen na eerst ook wat gerust te hebben, want we hebben allen een buik als een ton en dit moet er af. Het is ook niet gemakkelijk om zich dan fris te voelen. Later zal ik dan voor water gaan zien in een vroegere slachterij. Wanneer ik daar aankom zijn juist twee Franse krijgsgevangenen bezig met op meesterlijke wijze een koe aan het uitbenen. Ze zien mij en vragen of ik geen lust heb om wat vlees. En zo zijn we; als iemand ons iets presenteert nemen we het altijd aan. Gebruiken we het zelf niet dan kan misschien een van onze andere makkers het gebruiken. Ik krijg also een grote lever en een flink stuk vette lies denk ik want zo goed ken ik dat niet. Enfin de Miel heeft veel met beenhouwerij omgegaan en die zal er het onze wel

van maken. Nadat ik die vriendelijke soldaten vriendelijk bedank met een "Merci boucou" ga ik terug naar de makkers en treed triomfantelijk binnen met mijn cadeau. Ik maak de mannen wakker en vraag hun wat we daarmee gaan doen. Er wordt beraadslaagd. De lever gaat voor deze avond zijn en uit het andere zal de Miel vet smelten. Dit is een kostelijk stukje voor ons. Den Toon en Peeters gaan ook water halen. God weet krijgen ze er ook niets van los. Maar ze brengen niets mee deze keer. Nu we dan vet zullen hebben praat Bertje al weer van pannenkoeken bakken en Franske wil proberen of hij een brood kan klaar krijgen zonde gist. We moeten toch wat hard eten gaan bekomen of we houden ons broek niet meer zuiver. Er wordt nu weer gebakken en geschild. De hele cuisinière staat vol met emmers en pannen en daartussen lopen de mannen dan nog rond. De Miel smelt vet, Kobus bakt de lever, Franske maakt deeg en Bertje zit met zijn pannenkoeken gereed. De Veek loopt op en neer met emmers en petatten die een paar man gaan schillen. Toon en Peeters zijn zo wat aan 't fikvakken en ik moet muziek spelen. Het leven gaat weer zijn volle kracht in dat kleine keukentje vol damp en bakguur, gemengd met muziek en zang. Ze zijn er allen weer gaarne bij. Zodra Bertje 13 stuks gebakken heeft, deelt hij ze uit. Ieder éne zegt hij met wat suiker erop. We sparen niets. Straks hebben we petatten met lever of varkensvlees. Zo komt het dat als Bertje een hele namiddag gebakken heeft en zijn deeg op is, er geen enkele pannenkoek over is, alles is op. Als we daarna onze body ook met aardappelen en een stuk lever hebben vol gestoept, is het weer avond. De dag is rap voorbij als men slaapt tot 's middags. We gaan op de straat kijken, de grote baan Hamburg – Berlijn, waar weer Russische colonnes over trekken, die terug naar Berlijn opgaan. Het zijn de mannen die ons bevrijdt hebben en nu rust zullen krijgen want we herkennen een paar officieren

en soldaten waar we het Duits meisje hebben moeten bij achterlaten. De soldaat met het wagentje vol met chocolade, sigaretten en wodka is er ook bij. Bovenop het wagentje ligt een officier met zijn hoofd gans ingewonden en nog smoordronken. Het is dezelfde kerel die, in dit vroegere dorpje waar we hij hem gelegen hebben, op een avond smoordronken tegen een kar wiel viel, misschien is het daarmee dat hij nu nog omwonden is. Of hij intussen tijd nuchter is geweest betwijfel ik want hij ligt boven op het vaatje Wodka. De soldaat die het wagentje voert herkend ons dadelijk en groet en lachte en grabbelde tegelijk in een kist en gooit een paar repen chocolade naar ons die we ook snapten. We roepen hem nog na "Speiba" en "Doswidania": "Dank u en tot wederdienst" Doch hij hoort het niet meer want een paar tanks T 34 ers rammelen voorbij met hun bezetters; precies duivels. We gaan, ik en Toon, het dorpje nog eens goed afzien en proberen of we bij die nieuwe Russische colonne, die steeds maar doortrekt, geen brood kunnen bemachtigen. Aan die kerels mag men vragen wat men wil. Zij vragen het ons ook en het zien er ook geen eerbiedwaardige kerels uit. Al zouden het flinke kerels kunnen zijn zo ze iets beschaafder waren. In het dorp komen we aan een plaats die vol belegt is met bloemen en die mooi afgemaakt is met paaltjes. Naderbij gekomen bemerken we dat het graven zijn van Russische soldaten en één Poolse officier. Ze zijn mooi versierd. Bij de Poolse held staat er een kruis op waar men zijn kепie en lederen riem heeft aangehangen. Bij de Russen is het een soort vierhoekige paal met in de midden boven op een dunnere paal van hetzelfde model met daarbovenop een vijfhoekige geelgeverfde ster. De rest is helemaal bloedrood geverfd. Het komt ons ongewoon voor. De graven zijn belegd met bloemen en precies stayers mutsen. Het zijn pantsermannen geweest. Hun namen staan er ook op geschreven met een rood

potlood en in het Russisch zodat we er geen naam van denken kunnen. Het zijn in ieder geval Russische helden. Aan de Oostkant van het dorpje liggen 2 Duitsers begraven in een hofje langs de straat. Daar versierd alleen een doorschoten helm en een gasmasker het graf. De Duitsers durven er geen bloemen op te plaatsen. Al zijn het voor mijn part ook helden. Zij zijn gestorven voor hun vaderland al was hun ideaal misschien niet goed voor ons. Het is donker geworden en we gaan het strooi opzoeken, tot morgen.

Zaterdag 5 mei 1945

We worden rond een uur of 8 wakker door het geronk van laagvliegende vliegtuigen wiens mitrailleur kogels van hun boord geschut juist over ons dak fluiten waaronder we liggen te slapen. We willen er dan ook dadelijk uit deels van verwarring en deels uit nieuwsgierigheid. We willen weten wat er gaande is. Een ogenblik later staan we allen te kijken naar het korenveld achter de schuur en zien dat de Russen daar aan het oefenen zijn op een afgelegen boerderij, die ze in brand en in puin schieten. Vrouwelijke Russische soldaten schijnen de leiding te hebben want zij lopen op en neer met frontkaarten in de hand en noteren ook de vliegtuigen bij die boven de plaats rondtoeren en zeer laag vliegen. Nu zijn we min of meer gerust gesteld. Daar de Russen al oefeningen houden moet het front ook al wat verder af zijn, al kunnen we slecht een schot horen van gelijk welk wapen. We hebben bij zulke geluiden al te nare dingen beleefd. Het hier voor ons reeds gewone dagleven gaat verder met aardappelen schillen en rondlopen of in het strooi liggen. Even na de middag zien we de bekenden van de Coolen terug die verderop trekken. Het zijn een paar Turnhouters die vertellen dat men zegt dat we bij Sandau over de Elbe mogen;

alleen Hollanders en Belgen. Zij gaan het proberen. Wij vragen aan terugkerende Duitse vluchtelingen of dat zij daar iets van weten. De ene vertelt ons dat we er bij Sandau over mogen, de andere zegt dan weer bij Havelberg en een derde weet van niets omdat hij daar nergens iets van gehoord heeft en dat geeft ons wat twijfel. Hij gelooft dat de Russen met ons allen wat anders van zin zijn, zegt hij. Die zaak tussen de Russen en de geallieerde is nog niet zuiver in orde meent hij te weten. 's Avonds onder het eten overleggen we ons plan; wat wij gaan doen. "Colonne 13" noemen we ons zelf. Tot besluit zullen we morgen vertrekken naar Sandau. Het steekt niet op één dag en indien het morgen vroeg regent blijven we nog hier. We maken in ieder geval de wagen vertrekkers klaar en gaan vroeg slapen want zo het weder morgen vroeg goed is, willen we om 6 uur op mars.

Zondag 6 mei 1945

Het regent... en....iedereen blijft liggen tot half in de voormiddag. Er trekken echter meer en meer West-arbeiders naar het Noordwesten op aan. Het brengt ons dan ook weer naar de lust tot verder te trekken. Het gaat er de hele dag over, dat we ook maar moeite moeten gaan maken. We moeten andere streken opzoeken en ook ander eten hebben. Vooral brood. Het broodje van Franske was smakelijk het was wel niet opgegaan zoals thuis en de korst was keihard maar van binnen kon het gaan en het was toch iets anders bij de gewone tarwepap van 's morgens. We bestoefen Franske een beetje en zeggen hem dat hij het nog een keer mag doen. We besluiten verder dat het vandaag de laatste dag zal zijn in Berger en dat we morgen vertrekken; weer of niet. Onze eetvoorraad vermindert snel en om op petatten te leven, daar hebben we geen lust voor. Het is

vandaag ook zondag denken we. Zeker zijn we er niet van; de ene helft meent zaterdag de andere zondag. Een Antwerpenaar komt ons bezoeken, die gaan morgen ook verderop. Hij wil in zijn notaboekje die juiste dag zoeken. Doch hij weet niets meer dan wij. Hij kan alleen zeggen dat zo het vandaag zondag is dan moet het de 6 mei zijn. Nu daar strijden we niet meer over. Zo gauw we weer terug bij beschaafde mensen komen zullen we het wel te weten komen. We moeten nog eten klaar maken voor onderweg. We komen overeen dat we hoogstens 25 à 30 km per dag zullen afleggen om onze voeten te sparen, en ook dat Bertje nog eens grote pannenkoeken moet bakken. 2 per, man en er wordt voor ieder een groot stuk hesp gesneden. We willen er goed voorstaan. Daarmee gaan we dan de avond in en we buurten weer ondereen. Er worden verschillende jongens geplaagd die zeggen dat het in België nu plezanter zou zijn. Zo op een zondag en dan met een liefde gaan wandelen. Maar zij worden dan weer in de scheer gezet door andere makkers, die zeggen dat ze ons in België al lang dood wanen, en dat de jonge meisjes nu wel met een Tommy of een Amerikaan zullen gaan lopen. Die kerels hebben sigaretten en chocolade en wij... stumpers uit Duitsland. We kunnen ze dan geen ongelijk geven wordt algemeen bekend. Aan ons gaan ze toch niets hebben. 26 Maanden niets van ons gehad. Hoelang gaan we nog wegblijven? En dan eens thuis nog eens soldaat spelen. Dat ze gerust een andere jongen nemen. Op het laatst denkt ieder er het zijne over. En, met die gedachten gaan we dan slapen. Met nog meer drang naar huis. Om terug in het Belgisch leven te zijn.

Maandag 7 mei 1945

Om 6.30 uur is iedereen te been. Het regent nog niet maar dat verwachten we voor vandaag toch nog wel. Nog wat weg en weer lopen en rond een uur of halfnegen trekt de colonne er op uit. Nog niet goed wetend waar naartoe. Terug naar Rathenow of naar Sandau. We zullen wel zien onderweg. Hiermee is "Colonne 13" dan weer op stap. De wagen is versiert door de 2 nationale vlaggetjes. Daar zouden we nog een foto van moeten kunnen nemen. We zijn nu voor de 2de maal dezelfde weg aan het opmarcheren. De 1ste keer was het nog met de Duitse vluchtende troepen. Nu is er de slag geweest en rukken er de Russen op. De baan is op meerdere plaatsen vernield en langs de weg zien we veel stukgeschoten huizen, en liggen er uitgebrande auto's en dode paarden. De soldatengraven wisselen zich ook om beurten af: Duitse, Poolse en Russische; soms midden in het veld. In de bossen horen we nog mitrailleurvuur en gewerschoten. Het is een dicht beplant bos en er schuilen nog Duitse benden in, die vechten tot hun dood of tot de laatste kogel. We ontmoeten nog een gevangengroepje van een 30 tal kinderen de zogenaamde Hitler Jugend; allen jongens van 10 tot 14 jaar. Ze gaan in groep terug doch zonder bewaking. Men zou medelijden met die ventjes krijgen. Ze zien er haveloos en hongerig uit. Sommigen hebben hun lange soldaten broek de pijpen afgesneden tot boven hun knieën. Zij hebben genoeg van oorlog dat kan men goed aan hen zien. Enkele sukkelaars lopen op hun blote voeten, al hinkend na. We vragen hun vanwaar ze komen. Sommigen zijn uit de streek van Mechlenburg en ze zijn al 3 dagen onderweg ze willen Berlijn bereiken. Het gros van het Duitse leger heeft zich overgegeven vertellen ze maar de S.S vecht nog voort ze zitten ook hier nog in de buurt. Zij denken dat we nog niet door zullen mogen

want er huizen nog vrij grote benden in de bossen verklaren ze. We bedanken hen uit compassie en trekken zelf verder zover we zullen kunnen. Tegen de middag hebben we ongeveer een 15 km gemarcheerd. We zijn juist de baan naar Rathenau, die we de 1ste keer ingeslagen en gevolgd hebben, voorbij en we houden wat verder halt. Daar eten we in, een schuur, onze pannenkoeken met hesp op. We eten ook het voorgestelde avondrantsoen er weer bij op. We rusten even uit en besluiten nog een 15 km te toen en om een uur of 16 ergens ons tenten op te slaan om op ons gemak slaap gelegenheid te gaan zoeken en eten klaar te krijgen. Want daar de baan nog niet te veilig is willen we ook nu weer een paar dagen rust houden. Want om nog eens de frontvuurdoop van S.S. partizanen mee te maken daar hebben we geen goesting meer voor. Rond één uur zetten we ons weer in gang. Het begint te motregen. Nadat we enkele km gedaan hebben komen we een groep Belgen tegen die van de andere richting ons tegenkomen. Wij vragen hen waarom ze terugkomen en ze vertellen ons dat we in Friesack niet door mogen van de Russen. Daar wordt nog in de bossen gevochten zeggen ze. Alleen Duitsers mogen er door die daar ergens wonen mits hun "ausweis" voor te leggen. Zij willen over Rathenau weg. Maar dat valt bij ons niet in de smaak. We willen andere wegen berijden en geen 2 maal dezelfde weg volgen, waarover ook niemand de zekerheid van doortrekken kan geven. Dan liever onze goesting doen. We doen nog een paar kilometer en daar zijn we aan de controle. We gaan een proberen om er toch door te geraken. Maar het lukt niet. De Russen sturen ons terug. Er wordt nog gevochten. Vandaag komt er niets van om door te mogen. Misschien morgen of binnen een week, zegt die Rus. Eerst moet de bossen nu geheel gezuiverd zijn. We mogen zelfs niet hier slapen, te gevaarlijk middenin die bossen. Er is daar ook weinig gelegenheid voor want er staat maar één boerderij,

en 2 lagere. Het éne moet onmiddellijk geruimd worden, voor de Russen. Het 2de was een vroegere opleidingslager voor de "Speer". (Speer was minister van openbare werken). Het begint water te gieten en we staan midden op de baan. Ik loop het lager van de "Speer" af en ik vind er nog Belgen en ook een slaappleats. Direct de jongens er van op de hoogte gesteld. Ik neem nog een paar makkers mee in de barak om een goede kamer te bemachtigen en vrij te houden voor ons, want alles wil nu in het lager. Intussen komt de rest van onze colonne met de wagen achterna. We vinden er een hele kamer die we bezetten. Maar achteraf, als we het hele lager aflopen, ontdekken we de Turnhoutenaars die we in Berge reeds gesproken hebben en naast hun kamer is nog een betere kamer vol met stro. We trekken daar in en nu het hele barakken complex afgezocht want er is nog van alles te vinden. Maar eerst gaat de aandacht naar bevoorrading om aardappelen voor vanavond. We vinden nog een volle zak, genoeg voor vandaag. Terwijl wij naar aardappelen zochten was Bertje, Toontje en Schimmel op zoek gegaan naar vlees. Ze hadden onderweg kiekens gezien, en het weder was intussen goed geworden. In het lager zoeken we de kantine op om er te kunnen koken en we vinden daar ook nog van alles. Daar wij de petatten gevonden hebben zijn we vrij van dienst voor vanavond. De slachters zijn nog niet terug van hun reis en de andere moeten petatten schillen, wat ze ook doen. Nu ga ik alles nog eens goed afzoeken want er zijn barakken vol met O.T (organisatie Todt)" gerief. Schoenmakerij, kleermakerij enz. Alles wordt onderzocht maar ik kan er alleen een nieuwe militaire kiel van gebruiken. Wat verder in een Duitse militaire luxe auto vind ik 3 paar nieuwe ongeverfde sokken, benevens een militaire frontkaart van Berlijn en omstreken. Die kan misschien nog dienen. Ik loop nog verder het lager in en ga eens in een schuilkelder zien waarin ook nog

van alles ligt. Als ik juist binnenstap, kijk ik in de loop van een revolver. "Was wölst du hier". Ik kijk wat verrast op en zie dat het een Rus in burger is die ook naar van alles op zoek is. Ik vind het dan maar raadzaam om terug te gaan. Die kerels deinzen voor niets terug in hun rooftochten en wat is in deze tijd een mensenleven. Maar ik hoop nog een schoon leven te krijgen. Ik ga dan maar naar de kamer terug bij de mannen, zien of de vleeshalers al terug zijn. Ze zijn thuis en ze zijn juist aan 't uitleggen wat ze beleefd hebben. Nergens vonden ze nog kleinvee tot ze bij een boerderijtje kwamen waar ze konijnen gewaar werden. Geen mens was er te zien en ze zochten in de konijnenhokken er het zwaarste beest uit en sloegen het tegelijk dood. Ze wilden er nog een paar meenemen toen ze een hond hoorden en een vrouw die riep "Bleib von unsere kaninchen, man hast sie schön allen geraub". Verder riep ze nog van naar de Russische commandant te gaan enz. Onze mannen stapten het af met het konijn. Doch daar ze de vrouw voorbij moesten gaan, en haar niet als dieven wilden passeren, wierpen ze het konijn onder een haag, waar het nog ligt. Dan begonnen zij op hun beurt de vrouw op haar plaats te zetten, met te zeggen dat ze niets van haar moesten hebben. Maar daarmee hebben we nog geen vlees en dat kan zo niet blijven. Dat konijn moeten we hebben. Om onze makkers niet verdacht te maken bij die Duitsers zullen 2 andere mannen het gaan halen. De Toon zal het hun aanwijzen en hij met de Coolen en de Miel terug. Een kwartiertje later zijn ze reeds terug en de Miel heeft het konijn bij. Er is vlees, wel niet veel maar een goede saus met een stukje vlees is genoeg. Daarbij de dag is nog niet ten einde. Terwijl enkele makkers zich bezig houden met het avondeten klaar te maken besluit ik met Piet Verbeek en Rik Sluis weer gaan te zoeken naar de aardappelgroeve die er in het lager moet zijn. Voor vandaag hebben we er wel maar

morgen moeten we er ook weer hebben en misschien nog voor meerdere dagen. We wandelen zo door de lanen van het lager en zien vlak bij een schuilkelder een stootwagentje staan met een Hollands vlaggetje op en een wiel van de wagen is weg. Daar het een mooi vlaggetje is en mijn 2 makkers Hollanders zijn praten ze van het vlaggetje mee te nemen. "Nou nou, zo rap niet jongens", roept een Hollander vanuit de kelder en hij komt naar boven. "Dat is van ons, zegt hij. "Wij wonen hier in de kelder want God weet wat gaat er hier vannacht gebeuren met die partizanen en ze zouden gerust de houten barakken in brand kunnen schieten". Mijn makker Sluis antwoordt hem. "We dachten dat het een achtergelaten wagen was omdat hij waar één wiel heeft en dan konden we dat vlaggetje gebruiken voor onze wagen". De andere begint te lachen en vertelt verder. "Ge moet slim zijn in deze dagen en daar we de wagen niet in de schuilkelder kunnen plaatsen hebben we er gewoon een wiel van af gedaan en bij ons in de kelder geplaatst. Zo kan niemand met onze kar er vandoor". Nu weten wij er alles van, lachen eens om die grappige tactiek en besluiten om hetzelfde te doen zo dit nodig wordt. We zoeken dan verder naar de petatten die we ook vinden. Ze staat echter vlak bij een Russische keuken, doch we laden snel twee grote zakken vol die we meenemen. Plots zijn er juist achter de barakken twee zware ontploffingen die alles doen waggelen. We verschieten geweldig en willen zo rap mogelijk bij de anderen terug. We zijn pas goed gekomen of hetzelfde spel begint weer en rinkelen de ruiten. We gooien ons neer en weten niet wat denken. Zouden we weer een S.S. avontuur gaan beleven. Het is toch raar dat we geen sissend geluid horen. We moeten zeker zijn van de zaak vooraleer we bij de mannen terug te keren. Die horen dat ook en ze zouden door paniek kunnen gegrepen worden. We kruipen met twee in de zaal. Sluis loopt terug naar de kamer en ik en Piet willen

zien waar of wat er zo vlak bij ons gevallen is. We zijn juist in de barak of weer een paar knallen. We zien veel rook buiten en ook dat een hoop Russen naar iets staan kijken, heel gerust. Nu zien we het ook wat daar gebeurt. De Russen zijn bezig met het bestuderen van Duitse "Panzerfausten". Ze schieten ze af van op een 50 meter van waar we lagen en een 60 meter verder ontploft het ding. Ons hart komt terug in orde. Geheel gerust en verlucht blijven we nu staan kijken en zouden we willen dat ze er nog meer mee schoten. Als we er genoeg van gehoord en gezien hebben halen we onze zakken en dragen ze naar de kamer waar de mannen ongeduldig en nieuwsgierig wachten. We stellen ze dadelijk gerust, evenals de andere jongens, want er stonden al groepjes klaar om te gaan lopen indien het nog bleef duren. Zij betrouwden het nog minder omdat ze bij iedere ontploffing rook zagen opstijgen. Het eten is klaar en we schuiven aan; petatten met konijn en halve erwten en koffie. Ze zijn allemaal blij met de petatten, maar we moeten meer vlees hebben, want al hebben we eten genoeg er is niets dat ons lichaam versterkt buiten dat deeg en petatgedoe. Er loopt en schaaft door het lager met een jong lammetje. Zouden we 't vastbinden voor morgen, vraagt Toon. Daar is echter niemand voor te vinden omdat het schaap te groot is en omdat er een kleintje bij is. Er wordt over de zaak zolang beraadslaagd tot er van het schaap niets meer te zien is. "Weer een schoon vleeskans laten ontsnappen, zijn wij nu mannen", zegt Bertje. "We zouden een varken moeten kunnen vangen lijk die Turnhoutenaars naast ons, dat zou beter zijn, zegt iemand. Plots horen we een geweerschot naast de barak. Wat mag dat nu weer zijn? Het schieten is een aardig ding, ge geraakt er aan gewoon, doch het hart is telkens van streek. Ene steekt zijn kop door het raam en zegt. "Ze hebben een koe doodgeschoten naast de barak". "Ik ga er naar toe, wie weet valt er niets af voor ons" zegt Toon en

hij en de Peeters zijn weg. We blijven nog wat zitten als Toon reeds met een stuk vlees komt aangedragen. Nu komt de vleeslust bij ons allen weer boven en bijna allen gaan er opuit. De Italianen hebben nog een koe buitgemaakt en een Poolse soldaat maakt ook dat beest af met een kogel. "Gevallen voor de Fürher volk en maag", lacht een Belg. "Ze moet verdeeld worden", zegt de Pool en dat gebeurt ook. Tot het al flink donker begint te worden en bij het licht van een paar kaarsstompjes, zijn we met allen bezig om de beenderen van hun vlees te ontdoen. Deze namiddag waren we al zo blij met een konijntje en nu zitten we een 30 kilogram rundvlees in onze kookemmers. Morgen gaat er weer eens "richtig" gegeten worden. Als ze ons vannacht maar niet storen met dat vervloekt en vervelend schieten. Dit is de laatste wens van ons allen voor vandaag en daarmee leggen we ons op de stromatrasen om eens lekker te slapen. Den Toon ligt weer naast mij en we praten nog stilletjes verder over ons wenselijk leven eens dat we terug thuis zullen zijn.

Wordt vervolgt

Roger Van Mierlo

18 september LEDENFEEST Aanvang 12 uur Priorij Corsendonk

Zeg nu zelf: kan u zich een mooiere omgeving wensen dan het unieke middeleeuwse kader van de priorij Corsendonk? Precies op deze dag, 18 september, werd 25 jaar geleden onze Heemkundekring Corsendonca boven de doopvont gehouden.

Aankomst:

Wij verwelkomen u om 12 uur in de Priorij, in de Gewelvenkelder of bij goed weer in de tuin.

Aperitief:

Het aperitief voorzien wij in de tuin of in de Gewelvenkelder. Wij serveren hier gedurende 1 uur drankjes uit een assortiment van schuיןwijn en fruitsap à volonté. Andere drankjes zijn uiteraard verkrijgbaar.

Nadien zullen wij onze gasten uitnodigen om aan tafel te gaan.

Diner:

Het diner voorzien wij in de feestelijk gedekte Kapittelzaal. Sfeervolle achtergrondmuziek zal tijdens het diner voor een rustige aangename stemming zorgen.

Het diner het is er een om U tegen te zeggen:

Carpaccio van gerookte tonijn met een kruidentuiltje en een citroendressing

**

Gegrilde lamstournedos in een jus geparfumeerd met lavendel

**

Lauwkranen Kempisch rijsttaartje met in amandel gepaneerd vanille-ijs

**

Tijdens de lunch worden dranken geserveerd uit een forfait van huiswijnen en frisdranken à volonté.

**

Om af te sluiten wordt er mokka/ thee geserveerd met versnaperingen

**

Nadronk:

Na de lunch ontvangt iedere gast een drankbonnetje waarmee in de Gewelvenkelder kan nagenoten worden van een schitterende dag. Na deze heildronk zijn er meerdere drankjes aan de gangbare prijzen van het huis te verkrijgen.

Einde:

De priorij blijft gedurende de ganse avond tot onze beschikking. De laatste doet het licht uit en de deur dicht, en geeft het eindsignaal van ons ledenfeest.

Prijs:

Dank zij een korting van het huis en mits sponsoring door onze kring kan de prijs uitzonderlijk laag worden gehouden: slechts **€36** per persoon

Inschrijving:

Maximaal 100 leden kunnen deelnemen aan dit ledenfeest: wees er dus als de kippen bij. U kunt uw bijdrage betalen via ons bankrekeningnummer 646-60774380-60, of het verschuldigde bedrag met onderstaande strook binnenbrengen in het:

'Hofke van Chantraine' Kerkstraat 46 2360 Oud-Turnhout.

**Inschrijving LEDENFEEST
Heemkundekring Corsendonca vzw
18 september
Priorij Corsendonk**

naam

adres

€ 36 per persoon

aantal personen

binnen te brengen: **'Hofke van Chantraine'** Kerkstraat 46

Ofwel door storting van het verschuldigde bedrag op rekening: 646-6074380-60 In de mededeling vermelden: Ledenfeest + uw naam + aantal personen.

Dank

Meer dan fier ben ik op allen die het mogelijk gemaakt hebben om dit feest **'25 jaar Corsendonca'** te kunnen vieren. Dit kan enkel en alleen door de gedreven kracht van vele vrijwilligers en dit gedurende een kwart eeuw. Graag wil ik dan mijn welgemeende dank uiten aan alle leden, maar vooral aan alle bestuursleden uit het 25 jarig bestaan van onze vereniging.

Welkom, welkom, welkom, 25 maal welkom.

Uw voorzitter

Jan Sels

Inhoud

Voorwoord	Blz. 01
In Memoriam Linda Willems	Blz. 02
Activiteitenverslag 2004	Blz. 05
April Fietsmaand	Blz. 11
Mei Herinneringsmaand	Blz. 13
Juni Geschiedenismaand	Blz. 15
Familie-telgen op trot	Blz. 17
Erediploma van plaatselijke slachtoffers van de oorlogsfeiten 1940 - 1948	Blz. 19
Oud-Turnhout en haar monumenten	Blz. 27
Militaire geschiedenis van Oud-Turnhout	Blz. 33
De oorlog van Jan Van Den Avoort	Blz. 44
Ledenfeest	Blz. 61

delta lloyd

BELEGGINGSADVIES

ONS DOEL, UW GLIMLACH

**KANTOOR OOSTHOVEN
POLDERSTRAAT 29
TEL. 014/41 16 35**